

Granskning av nyanländas kompetens och sysselsättning

Härjedalens kommun

Maj 2019

Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att konstatera om kommunen har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och samverkan gällande nyanländas sysselsättning och kompetens.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Hur arbetar kommunen i syfte att skapa sysselsättning under och efter etableringsperiodens slut?
- Finns samverkan internt inom kommunen, t ex med SFI?
- Finns samverkan externt, t ex med arbetsförmedlingen och näringslivet?
- Vilka insatser gör kommunen för att tillvarata och utveckla nyanländas kompetens? Övergripande och på individnivå? Vilka rutiner finns gällande validering?

Metod och avgränsning

Metod

- Dokumentstudier
- Intervjuer har genomförts med:
 - Avdelningschef för Arbete och aktivitet
 - Verksamhetskoordinator på Integrationservice
 - Rektor, LärCentrum

Avgränsning

- Granskningen omfattar kommunens arbete med nyanlända och integration och 2019 års verksamhet.
- Granskningen avser kommunstyrelsen.

Integrationspolitisk program

Kommunfullmäktige i Härjedalens kommun antog 2014-09-19 ett integrationspolitisk program. Syftet med integrationsprogrammet är att kommunstyrelse och kommunfullmäktige tydliggör politikens viljeinriktning som underlag för nämnder, styrelser, bolag och förvaltningar i det vardagliga arbetet. Enligt programmet ska alla anställda i kommunen läsa integrationsprogrammet och utifrån det ska nämnderna förverkliga integrationsarbetet i sina respektive verksamheter genom att fastställa mål och planerade aktiviteter för detta i sina verksamhetsplaner.

I programmet anges sex övergripande mål för integrationsarbetet. Utöver det har fem områden valts ut som anses vara centrala i arbetet med integration. Dessa är: boende, arbete, utbildning, hälsa och friskvård samt samhället och social sammanhållning. Till dessa områden anges ett antal målbeskrivningar samt åtgärder med utpekad ansvarig verksamhet.

Exempel ur integrationsprogrammet:

Område:

Hälsa och friskvård

Målbeskrivning:

Öka mångfalden bland de anställda i omsorgen.

Åtgärd:

Möta medborgarna utifrån allas behov genom att anställa vårdpersonal med språk- och kulturkunskaper av betydelse för vårdtagarna.

Ansvar:

Socialnämnden och nämnden för BFK.

Utifrån kommunens integrationspolitiska program har även Riktlinjer för introduktion av nya medborgare antagits av kommunfullmäktige (2014-10-08). Syftet med riktlinjerna är:

- Underlätta integrationen för nya svenskar, både vuxna och barn i Härjedalens kommun, genom att tillgodose och värna deras rättigheter samt tydliggöra deras skyldigheter.
- Underlätta för kommunens arbete i frågan genom att stärka och öka medvetenheten kring lika behandling oavsett ras eller etniskt ursprung enligt FN-konventionen om de mänskliga rättigheterna.

Enligt riktlinjerna har varje nämnd, bolag, styrelse och förvaltningar ett eget ansvar att använda riktlinjerna i sina handlingsplaner eller verksamhetsplaner samt rutiner och åtaganden. Kommunstyrelsen har däremot det övergripande ansvaret att stödja och följa upp implementeringen av dessa riktlinjer i arbetet samt redovisa resultatet av arbetet.

Vid intervjuer framkom att personal inom Arbete och aktivitet genomfört en enkätundersökning för att undersöka hur förvaltningarna arbetar utifrån det integrationspolitiska programmet. Enkätundersökningen genomfördes under februari 2018. Enkätresultatet visade att de flesta åtgärderna som anges i det integrationspolitiska programmet är "under process". Vi kan inte utläsa från kommunens årsredovisning 2018 att de integrationspolitiska målen och åtgärderna följs upp.

Revisionsfråga

Hur arbetar kommunen i syfte att skapa sysselsättning under och efter etableringsperiodens slut?

Avdelningen *Arbete och aktivitet* arbetar med arbetsmarknadsfrågor där arbetssökande utreds och rustas inför arbete eller studier. Inom avdelningen finns enheten *Integrationsservice* som arbetar med att erbjuda bosättning, praktik, samhällsintroduktion för nyanlända. Integrationsservice finns placerade i Sveg och Hede. På enheten arbetar två språkstöd, en integrationsassistent, en integrationshandledare samt en verksamhetskoordinator. Tillsammans med Arbetsförmedlingen arbetar enheten med att få nyanlända i sysselsättning. Inom enheten pågår även flera integrationsprojekt tillsammans med andra aktörer.

Handläggare från Arbete och aktivitet, Integrationsservice och Arbetsförmedlingen har ärendegenomgång två gånger i veckan, en i västra kommundelen och en i östra kommundelen. Träffarna innehåller aktualiseringar av nya ärenden samt uppföljningar. Vid träffarna delges även aktuell information om vad som händer inom respektive verksamhet. Mellan år 2018 och 2021 bedrivs även ett projekt avseende samarbetsutveckling mellan parterna.

Vid ärendegenomgången behandlas nyanlända personers möjligheter för sysselsättning exempelvis erbjuds språkpraktik, praktik, yrkes-SFI eller anställning med anställningsstöd. När nyanlända personer kommer till kommunen börjar de ofta att läsa SFI och därefter övergå till språkpraktik. Det går också att kombinera SFI-studier med språkpraktik. Därefter kan den nyanlände personen bli erbjuden introduktionsarbete eller fortsätta att utbilda sig. Det finns en kommunal praktikplatsbank och handläggarna försöker anpassa praktikplatsen utifrån respektive person. Bland annat erbjuds praktikplatser inom äldreomsorgen, förskola, skola, städ och kök

Revisionsfråga

Finns samverkan externt, t ex med arbetsförmedlingen och näringslivet?

Som vi beskrivit tidigare ordnar handläggare från Arbete och aktivitet och Integrationservice ärendegenomgångar två gånger i veckan. Det pågår även ett projekt avseende samarbetsutveckling mellan kommunen och Arbetsförmedlingen. Syftet med projektet är att vidareutveckla redan befintliga samarbeten till en tydligare process mot kompetensförsörjning både hos kommunen och till det privata näringslivet. Aktörerna utveckla metoder och arbetssätt som stöttar personer med svagare ställning på arbetsmarknaden att komma ut i arbete eller studier.

Arbetsförmedlingen och Härjedalens kommun ingår i en lokal överenskommelse om Etableringsuppdraget i Härjedalens kommun, "Löken". Överenskommelsen reviderades senast 2018-09-25 och uppföljning sker en gång per år. Överenskommelsen syftar till att stärka samarbetet mellan berörda parter för att nyanländas kompetenser ska kunna tillvaratas och utvecklas samtidigt som parterna genom samordnat arbete blir effektivare. I överenskommelsen finns en aktivitetsplan som visar fördelsschema för mottagningsprocessen samt vilken aktör som ansvarar för respektive verksamhet.

Härjedalens kommun ingår även sedan år 2017 i en lokal modell för fördjupad samverkan för nyanländas etablering på arbetsmarknaden tillsammans med Arbetsförmedlingen. Syftet med modellen är att påskynda nyanländas etablering på den svenska arbetsmarknaden. Målgruppen för modellen är nyanlända som ska etablera sig på arbetsmarknaden samt unga i åldern 16-24 år som behöver fullfölja en gymnasieutbildning.

Utifrån det lokala kompetensförsörjningsbehovet samt analys av målgruppen och deras behov har tre lokala jobbspår tagits fram. Dessa tre spår är utbildning, besöksnäring och vård. De olika jobbspåren innehåller olika kurser vilket förbereder de nyanlända på anställning. Det lokala utbildningsspåret är en grund för gymnasieexamen eller vidare studier. Jobbspåret för besöksnäring är ännu inte helt färdigställt i Härjedalen.

Revisionsfråga

Finns samverkan externt, t ex med arbetsförmedlingen och näringslivet?

Kommunen ingår i det lokala samordningsförbundet som består av Region Jämtland Härjedalen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och respektive kommun i länet. Tillsammans med förbundet startade kommunen år 2019 ett projekt avseende kompetensförsörjning inom vård och omsorg i Härjedalen. Projektet riktar sig till individer som står långt ifrån arbetsmarknaden med ett intresse för att arbeta/prova på att arbeta inom vård och omsorg. Särskilt prioriterade grupper är utlandsfödda kvinnor som uppstår försörjningsstöd, språksvaga utlandsfödda som behöver språkstöd samt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Aktivitet och arbete ingår i projektet genom att praktiksamordnaren i projektet har tillgång till den kommunala praktikplatsbanken.

Kommunen samarbetar även med den lokala folkhögskolan. Bland annat kan elever på folkhögskolan kombinera studier med praktik. Flera nyanlända väljer att läsa allmänlinjen för att sedan kunna studera vidare. Folkhögskolan har även erbjudit utbildning för att köra röjsåg.

I länet finns ett integrationsnätverk som länsstyrelsen anordnar och alla kommuner deltar i. Där träffas integrationsansvariga i respektive kommun fyra gånger per år och diskuterar aktuella områden.

Två, tre gånger per år träffas representanter från alla kommuner i länet, Region Jämtland, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Polisen, Skatteverket och Försäkringskassan för informationsutbyte.

Enligt intervjuade har inte kommunen kontakt med näringslivet avseende integrationsarbetet förutom i vissa individärenden. Det är Arbetsförmedlingen som har kontakt med företag och arbetar för att nyanlända ska få praktik och arbete på företag.

Revisionsfråga

Finns samverkan internt inom kommunen, t ex med SFI?

Avdelningen Arbete och aktivitet och integrationservice samarbetar med bland annat kommunens SFI-verksamhet och individ- och familjeomsorgen inom socialförvaltningen.

Enligt intervjuade ansöker flertalet av de nyanlända om ekonomiskt bistånd från individ- och familjeomsorgen i kommunen. Språkstödjarna från integrationservice kan vara behjälpliga i ärenden och delta vid möten med individ- och familjeomsorgen. Intervjuade är mycket nöjda med Arbete och aktivitet och integrationservice samarbete med individ- och familjeomsorgen. Däremot finns en önskan att koppla ihop Arbete och aktivitet samt integrationservice insatser med individ- och familjeomsorgens utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Detta för att få se korrelationen mellan arbetsmarknadsinsatser och utbetalning av ekonomiskt bistånd.

Arbete och aktivitet tillsammans med integrationservice samverkar även med Lärcentrum. Lärcentrum har det samlade ansvaret för vuxenutbildning i kommunen. Målet är att verksamheterna ska ha månatliga träffar men det har inte följts fullt ut. Vid de gemensamma träffarna diskuteras aktuella ärenden och försöker identifiera individuella lösningar.

Arbete och aktivitet har tillsammans regelbundna träffar med rektor för SFI. Vid träffarna diskuteras respektive verksamhet och de försöker tillsammans hitta individuella lösningar för respektive individ.

Revisionsfråga

Vilka insatser gör kommunen för att tillvarata och utveckla nyanländas kompetens?

Vid intervjuer framkom att många av de nyanlända som kommer till kommunen har låg utbildningsnivå. Endast få har gymnasieutbildning.

Handläggarna inom integrationsservice arbetar med validering utifrån OCN-metoden av generella kunskaper och utifrån vad personerna vill arbeta med. Integrationservice har som mål att validera alla nyanlända som kommer till kommunen för att underlätta att de ska få arbete. Exempel på moduler som avledningen validerar är: kunskap om den egna kompetensen och personliga mål, arbeta i grupp, kassaarbete och hantering av varor, kök-hygien samt risksituationer inom äldreomsorgen.

Vid intervjuer framkommer även att det krävs ett långsiktigt motivationsarbete för att en nyanländ ska få mod att söka arbete på den öppna marknaden efter praktik eller subventionerad anställning. Därför ska all personal under våren 2019 ha gått utbildning i motiverande samtal.

Under år 2019 har en bas-grupp inom SFI startats. Där deltar nyanlända personer som omfattas av etableringsprogrammet. Arbetsförmedlingen har bedömt att dessa har utbildningsplikt. Dessa personer ska bland annat läsa SFI, samhällsorientering, vardagsmatematik samt hälsa och rörelse.

I april 2019 läser 123 personer SFI i kommunen. SFI består av tre studievägar. På plats i Härjedalen erbjuds även utbildning till undersköterska, grundläggande utbildning samt gymnasiala utbildningar under vissa perioder. Vid granskningstillfället läser 12 stycken elever SFI och undersköterskeutbildning parallellt.

Slutsats och rekommendationer

Utifrån granskningen bedömer vi att Härjedalens kommun till stora delar har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och samverkan gällande nyanländas sysselsättning och kompetens.

Bedömningen baserar vi bland annat på att det finns ett väl fungerande samarbete mellan kommunen och Arbetsförmedlingen avseende att få bland annat nyanlända i sysselsättning. Kommunen och Arbetsförmedlingen bedriver projekt utifrån de lokala förutsättningarna för att matcha de nyanländas kompetens till det kompetensbehov som finns i regionen. I granskningen framkommer även att det finns en god samverkan mellan Arbete och aktivitet, socialtjänsten och Lärocentrum. För att utveckla de nyanländas kompetens arbetar kommunen med validering, motiveringsarbete samt erbjuder utbildningsinsatser på olika nivåer utifrån individernas behov.

I granskningen framkommer att kommunfullmäktige år 2014 antagit ett integrationspolitiskt program med tillhörande riktlinjer. Upplevelsen vid granskningen är att programmet och riktlinjen inte är implementerade i verksamheterna och de mål och åtaganden som antagits följs inte upp.

Utifrån granskningen rekommenderar vi därför kommunstyrelsen att:

- Revidera och aktualisera det integrationspolitiska programmet samt säkerställa att programmets intentioner och mål implementeras i verksamheterna.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2019 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.